

Artikel van de Maand – November 2008

Dubbele bekering

Door Dr. Steef van 't Slot

Toen ik jaren geleden de term ‘dubbele bekering’ voor het eerst hoorde, amuseerde me dat en ik dacht dat de collega die het noemde een grapje maakte. Niet dus. Geleidelijk ontdekte ik dat dubbele bekering een gevaar voor wereldzending vormt, sinds het op de agenda van de Vergadering in Jeruzalem terecht kwam, ongeveer in het jaar 49.¹ In de hele kerkgeschiedenis heeft dubbele bekering verschillende uitdrukkingvormen gehad, en heeft die nog steeds. Het is alsof we de richtlijn van Hand. 15 nooit goed begrepen of toegepast hebben.

De vraag was of de heidenen zich tot Christus *en* tot het Judaïsme moesten bekeren. Het antwoord was duidelijk: bekering tot Christus was voldoende en daaraan hoefde niets uiterlijks of traditioneels te worden toegevoegd om gered te worden. De vroege Kerk had geen behoefte aan een oude, versleten verpakking voor het pure Evangelie van Christus. Als de Kerk zich in latere eeuwen aan het principe achter die instructie gehouden had, zou veel schade aan Gods Koninkrijk – en het verlies van zielen – voorkomen zijn.

De *Kerk van Rome* werd de norm en presenteerde een vorm van christendom met uniform onderwijs, liturgie, gewoonten en taal, zelfs wanneer die vreemd waren voor de wereld buiten het Romeinse Rijk waar het gepredikt werd. De kerk verliet die gewoonte nooit en pogingen om tot inheemse aanbiddingsvormen te komen ontmoetten veel tegenstand. Tot ver in de 20^e eeuw werd Latijn wereldwijd gehandhaafd als hoofdtaal van de geestelijkheid en de Schriften. In latere eeuwen vervolgden de *Protestanten* deze praktijken: het Evangelie werd in grote delen van de wereld gepredikt, maar bijna uitsluitend ‘verpakt’ in westerse culturele jasjes. Hun kerkgebouwen, orgels, liturgie, zangboeken, hiërarchische structuren en ambtskleding zien er in Europa en grote delen van de niet-westerse wereld hetzelfde uit.

Veel *Evangelischen* geven uitdrukking aan het Evangelie door *hun* vormen van aanbidding, democratisch leiderschap en geestelijk ethos, hoewel die uitheems zijn op hun zendingsvelden. Ze verpakken het Evangelie in vormen die net zozeer als evangelie beschouwd worden het Evangelie zelf. Daarom schreef ik in mijn vorige artikel dat het zogenaamde welvaartsevangelie ook tot dubbele bekering neigt: bekering tot Christus *zowel als tot de atmosfeer van rijkdom waarin het gepresenteerd wordt*.

Door de hele kerkgeschiedenis zien we dat dubbele bekering zoals tegengesproken in Hand. 15 de regel werd en geen uitzondering. Het was pas in de 2^e helft van de 20^e eeuw – na de Tweede Wereldoorlog – dat het begin van inheemse theologie en aanbiddingsvormen zichtbaar werden in delen van de Kerk in de niet-westerse wereld.

¹ Hand. 15:1-35

Lange eeuwen waarin dubbele bekering als norm gepraktiseerd werd heeft een syncretistische kerk voortgebracht. De *Kerk van Rome* aanvaardde veel heidense praktijken, niet in de laatste plaats omdat ze faalde het Woord van God op haar zendingsvelden te presenteren.

In latere eeuwen lieten grote delen van de *Protestantse Kerk* hun oorspronkelijk Bijbelse theologie bezoedelen door de Eeuw van de Verlichting, die resulteerde in een liberale, verwereldlijkte en ‘gedemythologiseerde’ theologie, waardoor ze ook tekort schoot in het aanpakken van dezelfde heidense praktijken door middel van Bijbelse principes.

Uitheemse en plaatselijke wereldvisies werden vermengd en problemen als demonische gebondenheden, ziekte en polygamie werden op wereldlijke en niet op Bijbelse wijze aangepakt, met als gevolg dat het christendom een vrijblijvend extraatje werd, een dun vernis over traditionele heidense geloofsvormen.

En zo werden kerken, gesticht op de zendingsvelden van de wereld verzwakt door conflicterende wereldvisies, die hen ervan weerhielden Christus Heer van alles te maken, zodat bekeerlingen op zijn best bekeerlingen bleven en op zijn slechts weer afvielen, in plaats van tot discipelen getransformeerd te worden. Mede daarom kwamen zulke kerken nooit zelf tot het bedrijven van interculturele zending.

Op plaatsen waar de kerk Bijbels inheems werd door opwekking en geestelijke vernieuwing echter, ontstond een Bijbelse ijver om de naties te bereiken. Inheemse zendingsbewegingen, bijvoorbeeld in Nigeria en Ethiopië, gestart in de zeventiger jaren van de 20^e eeuw, bewijzen dat.

Hoofdzaken moeten van bijzaken gescheiden worden. Wat hoofdzaken en wat bijzaken zijn zal verschillen van plaats tot plaats en van tijdperk tot tijdperk. Onnodig te zeggen, dat het Woord van God altijd de norm moet zijn omdat het iedere cultuur overstijgt.

Toch schreef zelfs Paulus binnen een bepaalde culturele context, zodat we onderscheid moeten maken tussen zijn eeuwige, ononderhandelbare principes en zijn door de cultuur gedicteerde waarden; de eersten moeten intact blijven, de laatsten moeten geëvalueerd worden binnen de tijd en de plaats waaraan die cultuur gebonden is.

Dit mag als ‘gevaarlijke leer’ klinken maar dat is het niet. God is niet strak, want Hij verlangt naar vertegenwoordigers van ‘alle naties, stammen, volken en talen’² in Zijn Koninkrijk. Hij houdt van diversiteit van volk, cultuur, stijl, kleur, kleding en gewoonte. Waarom zou Hij anders het monoculturele volk van Babylon over de aarde verspreid hebben?³ Dat was niet alleen vanwege hun potentieel tot zondigen, maar omdat Hij dat al gezegd had voor de zondeval.⁴ God is niet strak en Zijn Woord is dat ook niet. Daarom moet iedere strakke uitleg worden voorkomen. Het Woord omhelst juist de hele wereld, let maar op 9 verwijzingen in 4 korte psalmverzen.⁵

Een moeilijk te interpreteren onderwerp is dat van vrouwen in de bediening, vooral in de brieven van Paulus, de zendeling. Meende hij echt wat hij zei? En als dat zo is, waarom luisteren we dan niet beter naar hem? Of moeten we bepaalde punten in het licht van onze eigen cultuur evalueren? Als we dat doen, compromitteren we dan Gods Woord? Laten we volgende keer eens uitgebreider kijken naar het onderwerp van Bijbel en cultuur, als we de rol van vrouwen in de bediening beschouwen. Dat is een onderwerp van groot missiologisch belang, want meer dan de helft van het wereldwijde zendingsleger bestaat uit vrouwen!

² Op. 5:9 & 7:9

³ Gen. 11

⁴ Gen. 1:28

⁵ Ps. 67:3-6